

Η ΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΑ ΝΕΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

**(Συνέδριο Infocom, Αθήνα, 25 Οκτωβρίου 2011)
Λεωνίδας Ι. Κανέλλος, Πρόεδρος ΕΕΤΤ**

Κυρίες και κύριοι σύνεδροι,

Είναι γενικά παραδεκτό ότι η δυναμική αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, προσφέρει δυνατότητες ανάπτυξης και εξόδου από την κρίση. Σύμφωνα με διεθνείς μελέτες, υπάρχει ευθεία αντιστοιχία μεταξύ της αύξησης της ευρυζωνικής πρόσβασης του πληθυσμού στο διαδίκτυο με την αύξηση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος.

Πάγια θέση μας είναι ότι η Ελλάδα χρειάζεται μια εθνική ψηφιακή στρατηγική, που θα εφαρμόζεται σταθερά, χωρίς να επηρεάζεται από κυβερνητικούς ανασχηματισμούς ή αλλαγές προσώπων.

Υπό συνθήκες οικονομικής ύφεσης, χρειαζόμαστε, σήμερα περισσότερο από ποτέ, ένα συγκροτημένο σχέδιο μετάβασης σε νέα ευρυζωνικά δίκτυα υψηλών ταχυτήτων. Τα νέα δίκτυα, σταθερά και κινητά, θα χρησιμοποιηθούν για την παροχή καινοτόμων ψηφιακών υπηρεσιών προς τους Έλληνες πολίτες, σύμφωνα με τους στόχους της Ψηφιακής Ατζέντας 2020 της Ευρώπης.

Η απόσταση όμως της θεωρίας από την πράξη, είναι πολύ μεγάλη. Από ποιόν, με ποιό τρόπο και με ποιιά χρηματοδοτικά εργαλεία μπορούν να αναπτυχθούν και να αξιοποιηθούν εμπορικά τα νέα δίκτυα ;

Αναζητώντας απαντήσεις στα παραπάνω κρίσιμα ερωτήματα, η παρέμβασή μου θα επικεντρωθεί στις υποστηρικτικές δράσεις της ΕΕΤΤ, Εθνικής Ρυθμιστικής Αρχής της τηλεπικοινωνιακής και ταχυδρομικής αγοράς, προς αυτή την κατεύθυνση.

Ειδικότερα, θα αναφερθώ, πρώτον, στις ρυθμιστικές πρωτοβουλίες της ΕΕΤΤ για τα σταθερά ευρυζωνικά δίκτυα, δεύτερον, στη διαδικασία δημοπράτησης του φάσματος κινητής τηλεφωνίας, και τρίτον, στις εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που έχουμε εισαγάγει προς όφελος της αγοράς και του καταναλωτή.

Άξονας 1 - Σταθερά ευρυζωνικά δίκτυα

Σε ότι αφορά το έργο του Υπουργείου Υποδομών για το Δίκτυο Οπτικών Ινών στο Σπίτι (Fiber to the Home), θεωρούμε ότι είναι απαραίτητο να γίνει άμεσα ένα πρώτο βήμα, και να ψηφιστεί, έστω και μετά από δύο χρόνια καθυστέρησης, το νομοσχέδιο για τον Ειδικό Φορέα Διαχείρισης (Ε.ΦΟ.ΔΙΑ). Πρόκειται για το φορέα που θα κατασκευάσει, χωρίς καταβολή δικαιωμάτων διέλευσης, και θα διαχειρίζεται την παθητική υποδομή οπτικών ινών ανοικτής πρόσβασης, στις περιοχές που το έργο αυτό κριθεί ως επιχειρηματικά βιώσιμο, ανάλογα με τα παραδοτέα του Συμβούλου του υπουργείου.

Είναι πολύ σημαντικό να τονιστεί ότι το έργο αυτό μπορεί πλέον να χρηματοδοτηθεί κατά 100% από Ευρωπαϊκούς πόρους, αρκεί να υπάρχει η πολιτική βούληση προώθησής του και να κατατεθεί προς χρηματοδότηση ένας αξιόπιστος φάκελος. Η ΕΕΤΤ υποστηρίζει την κατασκευή του έργου αυτού από ένα ευέλικτο κοινοπρακτικό σχήμα, όπου θα μπορούσαν να συμμετέχουν δήμοι, πάροχοι, προμηθευτές εξοπλισμού και κατασκευαστικές εταιρίες, ώστε να υπάρξει διασπορά του επιχειρηματικού κινδύνου και να επιταχυνθεί η δημιουργία του νέου δικτύου.

Στο μεταξύ, το αναβαθμισμένο δίκτυο χαλκού του ΟΤΕ θα συνεχίσει να αποτελεί την πλατφόρμα ανάπτυξης της σταθερής ευρυζωνικότητας στη χώρα μας. Τη σημερινή χρήση τεχνολογιών ADSL θα διαδεχθεί, ελπίζουμε σύντομα, η παροχή υπηρεσιών μέσω του δικτύου VDSL που εξασφαλίζει υψηλές ταχύτητες πρόσβασης μέχρι 50 Mbps.

Διακηρυγμένη πεποίθηση του Ρυθμιστή, από τότε που η παρούσα Διοίκηση ανέλαβε τα ηνία της ΕΕΤΤ, είναι και παραμένει ότι απαιτείται μια συντονισμένη και συντεταγμένη μετάβαση της Ελλάδας στις νέες δικτυακές υποδομές ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Στην αντίθετη περίπτωση, υπάρχει κίνδυνος να ζήσουμε και στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, αντίστοιχα προβλήματα με αυτά που βιώνουμε επί τόσα χρόνια στο άναρχο ραδιοτηλεοπτικό τοπίο, που δυσκολεύουν τη διαδικασία της μετάβασης στην επίγεια ψηφιακή τηλεόραση.

Για το λόγο αυτό προχωρήσαμε, όπως είχαμε έγκαιρα προαναγγείλει, στη ρύθμιση της χονδρικής παροχής υπηρεσιών VDSL (όπως ακριβώς ισχύει για το ADSL), βάσει της αρχής του προσανατολισμού στο κόστος (κοστοστρέφεια) και σύμφωνα με τις προβλέψεις του Ευρωπαϊκού Πλαισίου.

Σε συμμόρφωση με την απόφασή μας, ο ΟΤΕ μας κατέθεσε δύο εβδομάδες πριν, το οικονομικό - κοστολογικό μοντέλο για την παροχή υπηρεσιών VDSL. Θα το εξετάσουμε ενδελεχώς και θα εγκρίνουμε, υπολογίζουμε μέχρι το Δεκέμβριο, τις τιμές παροχής προϊόντων χονδρικής προς τους ανταγωνιστές του. Όπως προβλέπει η Ευρωπαϊκή Σύσταση για τα δίκτυα επόμενης γενιάς, έξι μήνες (6) από την έκδοση της απόφασης της ΕΕΤΤ, και εφόσον ο ΟΤΕ είναι τεχνικά έτοιμος να παρέχει χονδρικές υπηρεσίες, θα μπορούν να διατεθούν στο ευρύ κοινό από όλους τους παίκτες της αγοράς προϊόντα λιανικής ευρυζωνικής πρόσβασης μέσω δικτύου VDSL.

Παράλληλα, για τη διασφάλιση της ομαλής μετάβασης στο νέο δίκτυο χωρίς τεχνικά προβλήματα, εκπονήσαμε με ίδια μέσα σε συνεργασία με τους παρόχους, και θα θέσουμε σύντομα σε δημόσια διαβούλευση τον Κανονισμό έγχυσης φάσματος τοπικού βρόχου. Πρόκειται για ένα κανονισμό, που στόχο έχει να ρυθμίζει την εκπεμπόμενη ισχύ, ώστε να αποφεύγονται επιζήμιες παρεμβολές μεταξύ παρόχων ADSL και VDSL σε επίπεδο καμπίνας. Αν δεν είχαμε παρέμβει, οι πιθανές παρεμβολές θα δημιουργούσαν διενέξεις μεταξύ παρόχων σε κάθε πόλη της Ελλάδας, ενώ θα είχαν ως αποτέλεσμα την πτώση των ταχυτήτων πρόσβασης και τη χειροτέρευση της ποιότητας της παρεχόμενης υπηρεσίας που λαμβάνει ο τελικός χρήστης.

Άξονας 2 - Δημοπρασία φάσματος κινητής τηλεφωνίας

Σε ότι αφορά τα κινητά δίκτυα, η ΕΕΤΤ ολοκληρώνει τις επόμενες εβδομάδες τη δημοπρασία για τα δικαιώματα χρήσης του διαθέσιμου φάσματος στη ζώνη των 1800 MHz και του συνόλου του φάσματος στη ζώνη των 900 MHz. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι σχεδιάσαμε και εκτελούμε τη σύνθετη αυτή διαγωνιστική διαδικασία αποκλειστικά με δικά μας μέσα. Η υποστήριξη διεθνούς συμβούλου περιορίστηκε μόνο στην αποτίμηση της αξίας του φάσματος και στην αξιολόγηση της προτεινόμενης διαδικασίας. Ενδεικτικά και μόνο, θα αναφέρω ότι σε άλλες χώρες η αμοιβή των εξωτερικών συμβούλων που εκτέλεσαν την όλη διαδικασία ήταν ένα διόλου αμελητέο ποσό, ύψους αρκετών εκατομμυρίων ευρώ, υπολογιζόμενο ως ποσοστό επί του συνολικού εκπλειστηριάσματος.

Η συνδρομή εξωτερικού μελετητή κρίθηκε αναγκαία προκειμένου να διασφαλίσουμε μία αντικειμενική και ανεξάρτητη αποτίμηση της αξίας του σπάνιου αυτού εθνικού πόρου. Η αποτίμηση έγινε, συνεκτιμώντας τα οικονομικά αποτελέσματα του κλάδου, όχι μόνο κατά την τελευταία τριετία, όπου σημειώνεται θεαματική πτώση εσόδων, αλλά

μεσοσταθμικά για την 15ετή διάρκεια της παραχώρησης χρήσης του φάσματος, οπότε λογικά αναμένεται να έχει υπάρξει ανάκαμψη με κριτήριο την κυκλική πορεία της οικονομίας. Συνεκτιμήθηκαν ακόμη διάφορα άλλα κριτήρια, πληθυσμιακά, εισοδηματικά κλπ. καθώς και συγκριτικά στοιχεία από αντίστοιχες δημοπρασίες άλλων χωρών.

Σχεδιάσαμε και προτείναμε στην Πολιτεία τη δημοπρασία, κινούμενοι με αναπτυξιακή λογική και υπηρετώντας ένα διττό στόχο: αφενός μεν, να διευκολύνουμε την εισαγωγή στη χώρα της κινητής ευρυζωνικότητας μέσω νέων τεχνολογιών (4G, LTE) καθώς και καινοτόμων υπηρεσιών μεταφοράς δεδομένων, που θα καλύψουν το «ψηφιακό τεχνολογικό χάσμα» μεταξύ κέντρου και περιφέρειας. Αφετέρου δε, μέλημά μας ήταν να διασφαλίσουμε στο Ελληνικό Δημόσιο ένα δίκαιο αντάλλαγμα, που να αντιστοιχεί στην πραγματική αξία του σπάνιου αυτού πόρου, καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της παραχώρησης.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ελληνική διαδικασία αναδασμού του φάσματος (γνωστή ως *refarming*) είναι η πρώτη που εκτελείται υπό το αναθεωρημένο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο, και αφορά σε δημοπράτηση φάσματος που βρισκόταν ήδη σε χρήση. Για το λόγο αυτό, η πρόταση της ΕΕΤΤ εξετάστηκε ενδελεχώς από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, πριν αυτή δώσει τη σύμφωνη γνώμη της, αφού η ελληνική εμπειρία μπορεί να αποτελέσει πανευρωπαϊκό προηγούμενο.

Κεντρική ρυθμιστική μας επιλογή είναι να διασφαλίσουμε, πρώτον, τη δυνατότητα ισότιμης και συμμετρικής πρόσβασης σε απελευθερωμένο φάσμα όλων των υποψηφίων αγοραστών. Δεύτερον, να εγγυηθούμε στους καταναλωτές ότι θα υπάρξει συνέχεια στην παροχή ανταγωνιστικών υπηρεσιών από τους υφισταμένους παρόχους, που έχουν ήδη επενδύσει σε δίκτυα, προσωπικό και τεχνολογίες.

Στην κατεύθυνση προστασίας του ανταγωνισμού, έχουμε εισαγάγει μία σειρά σημαντικών υποχρεώσεων για τους αδειούχους, όπως η εθνική περιαγωγή, η συνεγκατάσταση δικτύων και εξοπλισμού και η λειτουργία κινητών εικονικών παρόχων (MVNOs), δηλαδή παρόχων που μπορούν να παρέχουν στο κοινό συνδυαστικά και κινητές υπηρεσίες, χωρίς κατ' ανάγκη να διαθέτουν δικό τους δίκτυο.

Ως γνωστόν, οι τρεις υφιστάμενες εταιρείες κινητής τηλεφωνίας υπέβαλαν αιτήσεις συμμετοχής. Σήμερα εγκρίθηκε από την Ολομέλεια της ΕΕΤΤ η προεπιλογή τους, ενώ τους απεστάλησαν ήδη τα δελτία συμμετοχής στο διαγωνισμό. Στο πρώτο στάδιο της δημοπρασίας έχει ήδη δεσμευθεί γι' αυτές φάσμα συνολικού εύρους 22,5 MHz στη ζώνη

GSM (δηλαδή 2 X 7,5 MHz ανά εταιρία), το οποίο, εκτός από τη συνέχεια παροχής υπηρεσιών για κάθε εταιρία, διασφαλίζει στο Ελληνικό Δημόσιο έσοδα ύψους 181,7 εκ. ευρώ .

Το ποσό αυτό αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά μετά την εκκίνηση της δημοπρασίας πολλαπλών γύρων για τη διάθεση και του υπολοίπου φάσματος στις ζώνες GSM 900 και DCS 1800. Μετά την ολοκλήρωση και αυτής της διαδικασίας, αναμένεται η ΕΕΤΤ να έχει συλλέξει και αποδώσει προς το Ελληνικό Δημόσιο, μόνο από δημοπρασίες φάσματος, από το έτος 2000 μέχρι σήμερα, συνολικά ποσά άνω του 1 δισ. Ευρώ.

Το όλο εγχείρημα αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί μέχρι τις 18 Νοεμβρίου, βάσει του χρονοδιαγράμματος. Στη συνέχεια όλοι αναμένουμε εύλογα από την Πολιτεία, εκτός από την υπουργική απόφαση για τις τυποποιημένες κεραιές, που επιλύει μέρος του ζητήματος, να ψηφίσει άμεσα το νομοσχέδιο για την εγκαθίδρυση της διαδικασίας μιας στάσης (one stop shop), για την αδειοδότηση των σταθμών βάσης, που αποτελεί χρόνιο πρόβλημα που ταλανίζει την αγορά ζητώντας επιτακτικά λύση.

Άξονας 3 - Εφαρμογές ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

Αντιλαμβανόμαστε ακόμα, ότι η κοινή γνώμη και η κοινωνία περιμένουν από μία Ανεξάρτητη Αρχή, όπως η ΕΕΤΤ, όχι μόνο να προσπαθεί να ρυθμίζει και να εποπτεύει αποτελεσματικά τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και την ταχυδρομική αγορά, στοιχείο που νομίζουμε αναγνωρίζει κάθε καλόπιστος και αντικειμενικός κριτής μας, αλλά και να δείχνει η ίδια τον δρόμο για την επωφελή αξιοποίηση της τεχνολογίας.

Το πράττουμε, μέσω της διαρκούς ενσωμάτωσης ψηφιακών εφαρμογών στις διοικητικές και οργανωτικές δομές της Ανεξάρτητης Αρχής μας. Μεταξύ πλήθους νέων εφαρμογών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, έχουμε ολοκληρώσει και λειτουργούμε ήδη την ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων μέσω διαδικτύου για γενικές άδειες, για καταχωρητές ονομάτων χώρου και για εκχώρηση αριθμοδοτικών πόρων, ενώ την επόμενη εβδομάδα ξεκινά η λειτουργία εφαρμογής για την ηλεκτρονική πληρωμή τελών ονομάτων χώρου.

Επίσης, υλοποιούμε διαδικτυακή πλατφόρμα για την υποβολή αιτημάτων αδειοδότησης συχνοτήτων και κεραιών (μεταξύ αυτών οι κατασκευές μικρών και τυποποιημένων κεραιών, σύμφωνα με την πρόσφατη Κοινή Υπουργική Απόφαση).

Επιπλέον, σε εναρμόνιση με τις διατάξεις του νέου νόμου για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, πρωτοπορούμε εισάγοντας σύστημα πιστοποιημένης χρονοσήμανσης σε ψηφιακά υπογεγραμμένα έγγραφα. Με την ολοκλήρωση του έργου αυτού, θα καταστεί δυνατή η πλήρης ενσωμάτωση των ηλεκτρονικών υπογραφών στα έγγραφα της ΕΕΤΤ.

Οι δράσεις ηλεκτρονικής διακυβέρνησης αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της προσπάθειας της ΕΕΤΤ να βοηθήσει τις εταιρείες, σε μία δύσκολη περίοδο, να μειώσουν τα κόστη τους, ώστε να παραμείνουν στην αγορά και να προσφέρουν υπηρεσίες σε ελκυστικές τιμές στον τελικό καταναλωτή. Στην ίδια κατεύθυνση, η ΕΕΤΤ διαπραγματεύθηκε και πέτυχε τη μείωση στο μισό περίπου του κόστους φορητότητας από την εταιρία που διαχειρίζεται την Εθνική Βάση Φορητότητας (ΕΣΔΕΦ).

Η γλώσσα των αριθμών, όπως αποτυπώνεται στους δημοσιευμένους ισολογισμούς μας, πιστοποιεί την προσπάθεια της ΕΕΤΤ, η οποία είχε ξεκινήσει πολύ πριν από τα έκτακτα μέτρα ενίσχυσης της Ελληνικής Οικονομίας, για περιστολή δαπανών. Η προσπάθεια αυτή οδήγησε σε μείωση του συνολικού λειτουργικού κόστους της Αρχής από το 2009 μέχρι σήμερα κατά ποσοστό περίπου 25%.

Στο επίκεντρο όλων των δράσεων της ΕΕΤΤ βρίσκεται φυσικά ο καταναλωτής. Είναι εύλογο, κάθε εμπορική εταιρία να αποσκοπεί στο κέρδος, που συχνά οδηγεί σε παραβιάσεις των δικαιωμάτων του χρήστη, τα οποία η ΕΕΤΤ προσπαθεί να διασφαλίσει, όχι βραχυπρόθεσμα αλλά μακροπρόθεσμα μέσω διατήρησης του υγιούς ανταγωνισμού.

Θα απαριθμήσω μερικές μόνο από τις παρεμβάσεις μας υπέρ των καταναλωτών, όπως η επιβολή κυρώσεων σε εταιρίες για υπερβολικές και αθέμιτες χρεώσεις, ο έλεγχος των παρόχων πολυμεσικών υπηρεσιών, η διαχείριση 8.500 περίπου παραπόνων καταναλωτών κατ' έτος από τον Τομέα Εξυπηρέτησης Καταναλωτών της ΕΕΤΤ, η έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων και οδηγιών προς το κοινό για θέματα ακτινοβολίας, για ορθή χρήση «έξυπνων» κινητών τηλεφώνων για την πρόσβαση στο διαδίκτυο κλπ.

Ιδιαίτερη μνεία αξίζει στο Σύστημα Αποτίμησης Ποιότητας Ευρυζωνικών Συνδέσεων. Πρόκειται για μία υπηρεσία πρωτοποριακή σε παγκόσμιο επίπεδο, που δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες της να πραγματοποιούν μετρήσεις της πραγματικής ταχύτητας των δικτυακών τους συνδέσεων.

Στόχος της εφαρμογής είναι να δώσει ένα εργαλείο σε κάθε χρήστη, όπου και αν κατοικεί, να συγκρίνει και να επιλέξει τον κατάλληλο πάροχο, αποτυπώνοντας τις μετρήσεις, μέσω της ιστοσελίδας μας, και συνθέτοντας έτσι ένα ψηφιακό χάρτη ευρυζωνικής κάλυψης της χώρας. Το σύστημα βρίσκεται σε λειτουργία από τα τέλη Ιουλίου 2011 και έχει ήδη περίπου 1.500 εγγεγραμμένους χρήστες. Η λειτουργικότητά του επεκτείνεται διαρκώς με νέες δυνατότητες, ενώ διατίθεται ως λογισμικό ανοικτού κώδικα για χρήση και σε άλλες χώρες, με φιλοδοξία μας να καταστεί πανευρωπαϊκό πρότυπο.

Κυρίες και κύριοι,

Το έργο της ΕΕΤΤ οδηγεί σε απτά και μετρήσιμα αποτελέσματα, που προφανώς δεν προκύπτουν τυχαία. Είναι αποτέλεσμα ενός πολυετούς προγράμματος που καταρτίσαμε με στόχο τη διαρκή εκπαίδευση των στελεχών μας για τις τρέχουσες ρυθμιστικές και τεχνολογικές εξελίξεις. Προσπαθούμε να βελτιωνόμαστε συνεχώς και να διορθώνουμε τα λάθη και τις αδυναμίες μας.

Η τεχνογνωσία που αποκτάμε, είτε στο πλαίσιο του Σώματος Ευρωπαϊκών Ρυθμιστών (BEREC), όπου κατέχουμε την αντιπροεδρία συμμετέχοντας σε 17 ομάδες εργασίας, είτε μέσω διμερών συνεργασιών με ημεδαπές και αλλοδαπές αρχές, μεταφέρεται συστηματικά και διαχέεται στο εσωτερικό του οργανισμού μας. Στη συνέχεια μετουσιώνεται σε δράσεις προς όφελος της αγοράς και των Ελλήνων καταναλωτών (όπως η δημοπράτηση του φάσματος, οι αναλύσεις αγορών, η διεθνής περιαγωγή, τα οικονομικά μοντέλα τιμολόγησης συνδυαστικών υπηρεσιών, οι κανονιστικές μας παρεμβάσεις για απελευθέρωση και άλλων ζωνών συχνότητας, οι έλεγχοι ραδιοεξοπλισμού, το παρατηρητήριο τιμών υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που ετοιμάζουμε και ούτω καθεξής).

Κλείνοντας, θα ήθελα να επισημάνω, ότι ένα σημαντικό κεφάλαιο, στο οποίο η Ελλάδα μπορεί να στηριχθεί σήμερα για να ορθοποδήσει, είναι το ανθρώπινο δυναμικό της, η επωφελής χρήση της τεχνολογίας και η υποστήριξη της υγιούς επιχειρηματικότητας. Η ΕΕΤΤ επενδύει με όραμα και συνέπεια στην τεχνογνωσία της, την οποία θέτει στην υπηρεσία της Πολιτείας, της αγοράς, και του Έλληνα καταναλωτή, στο δύσκολο δρόμο για την έξοδο από την κρίση. Με τόλμη και αποφασιστικότητα, με ευελιξία και αντικειμενικότητα, η ΕΕΤΤ στέκεται πολύτιμη αρωγός και συμμέτοχος στην εθνική αυτή προσπάθεια.

Σας ευχαριστώ πολύ